

**Міжнародна науково-
практична конференція**

.....
**International scientific
and practical conference**

30 січня 2024 р.
м. Чернігів, Україна
.....
January 30, 2024
Chernihiv, Ukraine

**Наука та освіта під
впливом глобальних викликів**

.....
**Science and education under the
influence of global challenges**

Міжнародна
науково-практична
конференція

**Наука та освіта під
впливом глобальних
викликів**

Матеріали

30 січня 2024 р.

м. Чернігів, Україна

International
scientific and practical
conference

**Science and education
under the influence of
global challenges**

Proceedings

January 30, 2024

Chernihiv, Ukraine

УДК 37

Наука та освіта під впливом глобальних викликів : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції / Міжнародний гуманітарний дослідницький центр (Чернігів, 30 січня 2024 р). Research Europe, 2024. 256 с.

До збірника ввійшли матеріали Міжнародної науково-практичної конференції "Наука та освіта під впливом глобальних викликів", яка відбулася 30 січня 2024 року. Збірник розрахований на науковців, освітян, студентів, державних службовців, представників бізнесу та широку громадськість.

Робочі мови конференції: українська, англійська та французька.

Публікується в авторській редакції

Матеріали збірника подаються в авторській редакції та публікуються мовою оригіналу. Автори опублікованих матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наведених фактів, власних імен, цитат, статистичних даних, галузевої термінології та іншої інформації.

Відповідно до Закону України "Про авторське право і суміжні права", при використанні наукових ідей та матеріалів цього збірника, посилання на авторів і видання є обов'язковим.

**Research
Europe.org**

IHC INTERNATIONAL
HUMANITARIAN
RESEARCH CENTER

© Міжнародний гуманітарний
дослідницький центр, 2024

© Research Europe, 2024

Офіційний сайт: researcheurope.org

UDC 37

Science and education under the influence of global challenges : proceedings of the International scientific and practical conference / International Humanitarian Research Center (Chernihiv, 2024, January 30). Research Europe, 2024. 256 p.

The collection includes the proceedings of the International scientific and practical conference "Science and education under the influence of global challenges", which took place on 30th January 2024. The collection is aimed at scientists, educators, students, government officials, business representatives, and the wider public.

Working languages of the conference: Ukrainian, English, and French.

Published in the author's edition

The collection's proceedings are presented in the author's edition and published in the original language. The authors of published materials hold complete responsibility for the precision of facts, proper nouns, quotes, statistical data, industry terminology, and other information presented.

According to the Ukrainian Law on Copyright and Related Rights, it is mandatory to cite the authors when using scientific ideas and materials from this collection.

**Research
Europe.org**

IHR INTERNATIONAL
HUMANITARIAN
RESEARCH CENTER

© International Humanitarian
Research Center, 2024

© Research Europe, 2024

Official website: researcheurope.org

ЗМІСТ

.....

TABLE OF CONTENTS

СЕКЦІЯ 1. ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

.....

SECTION 1. THEORY AND TEACHING METHODS

Буздуган О. А.

Професійно-педагогічна підготовка майбутніх
учителів іноземних мов як педагогічна проблема. 13

Глянєнко К. А.

Застосування дидактичних принципів у
процесі підготовки майбутніх викладачів. 16

Горошко О. Л.

Методика проведення іспиту на визначення рівня володіння
державною мовою: критерії, завдання та процес оцінювання. 21

Лук'яник Л. В.

Теоретичні основи вивчення риторики в початковій школі. 23

Мачача Т. С.

Особливості реалізації змісту технологічної
освітньої галузі в базовій середній освіті. 27

Перевознюк В. В.

Специфіка упровадження локально орієнтованої освіти
у країнах, що розвиваються: орієнтири для України. 30

Розуменко А. О., Розуменко А. М.

До питання про мотивацію вивчення математики
учнями основної школи в умовах військового стану. 32

Рязанцев В. В.

Проектно-конструкторська компетентність майбутніх
фахівців галузевого машинобудування. 35

Соснова М. А.

Інформаційні технології під час підготовки сучасного педагога. 39

Сосюк А. В.

Формування природничих дослідницьких умінь здобувачів
освіти на уроках інтегрованого курсу "Я досліджую світ". 42

**СЕКЦІЯ 2. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ
ТА ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИКИ В ОСВІТІ**

.....

**SECTION 2. INFORMATION TECHNOLOGIES
AND INNOVATIVE METHODS IN EDUCATION**

Зайва М. С.

Особливості методичної підготовки майбутнього
вчителя музичного мистецтва: інноваційні підходи
та вплив на розвиток творчого потенціалу. 47

Катеринюк Г. Д.

Інтеграція робототехніки в сучасний
освітній процес: виклики та перспективи. 50

Kravets, I. V.

Formation of professional competence of future
younger computer engineering specialists. 54

Пашина О. І.

Візуалізація – невід'ємний компонент процесу
навчання в роботі сучасного вчителя. 59

Fedorova, O. V.

Innovative technologies in maritime education. 62

Харченко Н. В.

Формування цифрових компетентностей
учнівської молоді в освітньому процесі. 67

СЕКЦІЯ 3. ДОШКІЛЬНА ОСВІТА

.....

SECTION 3. PRESCHOOL EDUCATION

Драгунова А. В.

Інтерактивні ігри як засіб формування природничо-
екологічної компетентності дітей старшого дошкільного
віку в умовах дистанційного навчання. 70

СЕКЦІЯ 4. ШКІЛЬНА ОСВІТА

.....

SECTION 4. SCHOOL EDUCATION

Зеленяк Н. М.

Причини виникнення дисграфії у молодших
школярів, її види та корекція. 74

Ломака М. О., Дудкіна В. В.

Застосування сучасних педагогічних технологій
на заняттях з української мови та літератури. 77

Поляк І. П., Кібиш І. Б.

Методичні особливості вивчення роду,
числа та відмінка прикметників у 6 класі. 80

Радкевич О. П.

Електронні системи в оцінюванні професійної
діяльності педагогічних працівників закладів
загальної середньої освіти. 83

Скирда Т. С.

Зарубіжний досвід військово-патріотичного
виховання учнівської молоді. 88

Шульжук Н. В.

До проблеми формування комунікативної грамотності учня. 91

СЕКЦІЯ 5. ВИЩА ОСВІТА

.

SECTION 5. HIGHER EDUCATION

Баранцова І. О.

Підготовка вчителя в умовах поліетнічного середовища. 96

Іванов В. В.

Психологічний супровід професійного планування
майбутньої діяльності студентів педагогічних коледжів. 100

Kaminska, S.

Formation of readiness for professional foreign language
communication through the principles of interactivity and
individualization during extracurricular work. 103

Максимець О. М.

Метод ділової гри при формуванні Soft skills майбутніх
фахівців при вивченні мовознавчих дисциплін. 106

Муращенко О. В.

Концептуальні основи визначення самовдосконалення
вчителів початкових класів. 108

Науменко Н. В.

Досвід формування здоров'язберезувальної
компетентності майбутніх учителів початкової
школи в умовах освітніх ризиків. 112

Сухоцька І. Б.

Вплив глобалізаційних процесів на зміст
підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери. 115

Хилько М. М.

Роль соціального партнерства в долатті
сучасних викликів розвитку вищої освіти. 118

СЕКЦІЯ 6. ОСВІТА ДОРΟΣЛИХ

.

SECTION 6. ADULT EDUCATION

Аксьонова С. Ю.

Демографічні передумови розвитку освіти дорослих. 122

СЕКЦІЯ 7. СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

.

SECTION 7. SOCIAL AND HUMANITARIAN SCIENCES

Балицька А. А., Демченко О. М., Карнацька О. С.

Розвиток ціннісно-сислової сфери
майбутніх медичних працівників. 126

Бартош О. П., Тафій І. Я.

Відновлення особистості після травмуючих подій та
ускладненої втрати у практиці соціального працівника. 130

Білинська І. Б.

Сутність соціальної послуги з денного догляду осіб
з інвалідністю з інтелектуальними порушеннями,
як базис до їх успішної адаптації та інтеграції. 134

Богданець А. В.

Земельна ділянка лісового фонду
як об'єкт цивільних прав. 137

Данченко І. О.

Соціально-демографічна криза в Україні. 141

Демченко А. В., Мукомел С. А.

Розвиток конфліктологічної компетенції
майбутніх медичних працівників. 145

Демчишин В. В.

Особливості соціальної допомоги для внутрішньо-
переміщеним особам у громадах Львівської області. 149

Зеленська В. С., Ніколаєнко С.О.

Професійний стрес медичних працівників під час воєнного стану. 152

Корощенко М. М.

Сучасні наукові уявлення про сутність і природу публічної політики. 156

Літошенко О. С.

Основні світові системи нотаріату. 160

Луканська Г. А.

Соціальна інклюзія як спосіб забезпечення прав осіб з інвалідністю в кризових ситуаціях. 164

Любич О. А.

Полемологія як невід'ємна частина сучасної гуманітарної освіти. 167

Науменко О. М.

Роль інформаційних технологій в формуванні політичної еліти. 170

Сватенкова Т. І.

Значення рекреації у розвитку особистості підлітка. 173

Єромаха Н. Є.

Організація роботи спеціального психолога з корекції стресових станів у дітей з особливими освітніми потребами. 177

Супрунова Н. А.

Розгляд терміну "життєстійкість" у наукових дослідженнях. Основні характеристики життєстійкості особистості. 182

Тихончук Л. Х., Лясковець К. П.

Особливості адміністрування інтегрованих послуг для переміщених громадян під час війни. 185

Токарук Л. С., Чернуха Н. М.

Процес підвищення цифрової грамотності у майбутніх фахівців соціальної сфери. 188

Цветков О. Г.

Геополітичний фон виборчих процесів у США. 192

СЕКЦІЯ 8. ЕКОНОМІКА ТА ТЕХНОЛОГІЇ

SECTION 8. ECONOMICS AND TECHNOLOGY

Олійник Р. О.

Стратегічні можливості та вигоди електронного бізнесу для зростання конкурентоспроможності підприємств. 198

Смерека М. Б.

Цифрові технології як інструмент розвитку ефективної
логістичної діяльності суб'єктів господарювання. 202

Сук П. Л.

Використання оберненого методу амортизації
необоротних активів на основі податку з продажів. 206

СЕКЦІЯ 9. ІНОЗЕМНІ МОВИ

SECTION 9. FOREIGN LANGUAGES

Войтович А. О.

Синонімія румунської мови. 210

Didenko, M.

Implementation of interactive techniques
when teaching maritime English. 212

Кравець О. О.

Нові тенденції в лексиці англійської
мови з появою штучного інтелекту. 216

Rousnak, D. A., Matveeva, O. O.

L'enseignement de la grammaire aux etudiant.e.s en
français langue de specialte par l'approche situationnelle. 219

Щербина О. О.

Аудіювання німецькою мовою як складова іншомовної
підготовки слухачів вищих військових закладів освіти. 222

СЕКЦІЯ 10. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА І СПОРТ

SECTION 10. PHYSICAL CULTURE AND SPORT

Буздуган Є. В.

Провідні мотиваційні чинники до занять фізичними вправами
і спортом студентів закладів фахової передвищої освіти. 225

Гордієнко Н. О., Бадрак Т. В., Шевченко В. В.

Використання засобів оздоровчо-рекреаційних технологій
у фізичному вихованні студентської молоді. 229

Кузнецова Л. І., Долженко Л. П., Перегінець М. М., Подосінова Л. П.

Теоретичні основи фізичної підготовки в силових структурах. 233

Курило В. П.

Особливості фізичної підготовки футболістів
на початковому етапі підготовки. 236

Масляк І. П., Мамешина М. А., Іванова Ю. А.

Організовані форми фізичного виховання школярів
продовж навчального дня під час дистанційного навчання. 238

Сніжко Ю. А., Кобилинська Д. О.

Процес фізичної підготовки студентів,
які займаються фітнесом. 241

Строїлова Д. В.

Basic aspects of the health system of physical education. 243

Тхорева І. В.

Основні програми спеціальної олімпіади України. 246

Чиченьова О. М., Новікова І. В.

Визначення роботи серцево-судинної системи
у здобувачів вищої освіти під час проведення
занять з фізичного виховання. 249

СЕКЦІЯ 11. КУЛЬТУРА І МИСТЕЦТВО

.

SECTION 11. CULTURE AND ART

Wang Zeqian

Theoretical and practical aspects of
visual communication design. 251

Список використаних джерел

1. Іспит на визначення рівня володіння державною мовою для виконання службових обов'язків | Національна комісія зі стандартів державної мови URL: <https://mova.gov.ua/diyalnist-i-proyekt/ispit-na-riven-volodinnya-derzhavnoyu-movoyu/ispit-na-vyznachennia-rivnia-volodinnia-derzhavnoiu-movoiu-dlia-vykonannia-sluzhbovykh-oboviazkiv> (дата звернення: 21.01.2024).
2. Іспитова система для визначення рівня володіння державною мовою | Exam URL: <https://exam.mova.gov.ua/> (дата звернення: 21.01.2024).
3. Коломоєць, Тетяна Олександрівна, В. К. Колпаков, and С. М. Кушнір. "Вільне володіння державною мовою претендентами на державну службу в Україні." *Актуальні проблеми держави і права* 91 (2021): 86-94.
4. Про затвердження класифікації рівнів володіння державною мовою та вимог до них | LIGA:ZAKON URL: <https://ips.ligazakon.net/document/view/re36546> (дата звернення: 20.01.2024).
5. Про затвердження Порядку перевірки рівня володіння державною мовою, єдиних вимог до процедури проведення іспитів та критеріїв оцінювання | LIGA:ZAKON URL: <https://ips.ligazakon.net/document/RE36519> (дата звернення: 20.01.2024).

Лук'яник Л. В.,
канд. пед. наук, доцент,
доцент кафедри теорії
і методик початкової освіти,
Рівненський державний
гуманітарний університет, м. Рівне

УДК 373.3.016:808(07)

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ВИВЧЕННЯ РИТОРИКИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Усвідомлення суспільством потреби риторичної культури як знань і вмінь з ефективного й переконливого спілкування та зростання популярності професій із посиленою комунікативною відповідальністю сприяло подальшому розширенню кола навчальних дисциплін риторичного спрямування у ЗВО: розробляються і впроваджуються в освітній процес авторські програми прикладної риторики для забезпечення ефективною комунікації в публічній сфері, бо ж на часі постала проблема підготовки фахівців нового зразка з лідерським потенціалом.

У навчальні плани більшості спеціальностей у ЗВО риторика включалася як комплексна дисципліна [1], завдяки якій активно формувалася важливий та обов'язковий складник інтегральної професійної компетентності – мовнокомунікативний.

Із середини 90-х років науковці з різних українських ЗВО Києва, Львова, Запоріжжя, Харкова (Абрамович С.Д., Куньч З.Й., Мацько Л.І., Молдован В.В., Олійник О.Б., Онуфрієнко Г.С., Плотницька І.М., Сагач Г.М., Чікарькова М.Ю. та ін.) за короткий час створили перший комплексний дидактичний ресурс з навчання студентів риторичної культури: навчальні програми, підручники і навчальні посібники, термінологічні словники і короткі довідники, методичні рекомендації.

Останніми роками якщо не у всіх ЗВО, то в більшості з них спостерігається ущільнення навчальних програм з усіх напрямів вищої освіти з різних об'єктивних (зокрема, скорочення аудиторних годин навчального тижня, зменшення кількості опановуваних у семестрі дисциплін) та інших причин. У зв'язку з цим з навчальних планів вилучаються в першу чергу дисципліни гуманітарного циклу, і риторика не стає винятком, хоча в багатьох галузях інтелектуальної діяльності (насамперед в юстиції, дипломатії, журналістиці, педагогіці, політиці, філології, менеджменті, культурології і т.п.) риторична компетентність є однією з визначальних умов професійного успіху та обов'язковим маркером іміджу інтелігентної, кваліфікованої, комунікативно компетентної особистості, здатної продукувати своє мовлення в координатах інформаційної гігієни, добропорядності і професійної чесності у вербальному переконуванні, спростовуванні та висновках. Тож втрата риторикою своїх позицій у вишах як дисципліни апіорі необхідної, безпосередньо спрямованої на формування в здобувачів освіти знань риторичного канону, основ ораторії, засад і нюансів еристики у форматах публічної дискусії, дебатів, перемовин, круглого столу, особливостей етнориторики, практично необхідних у соціумі в цілому та в кожній професії зокрема, позбавляє випускників бакалаврату і магістратури можливості в комплексі опанувати той фундаментальний освітній ресурс, без якого ефективно й переконливе спілкування стає важко досяжним для індивіда, якщо не сказати недосяжним. Навіть переведення риторики до блоку дисциплін вибіркового надає відомі шанси зберегти в закладі її потенційні дидактичні можливості для набуття студентами необхідної риторичної освіченості, комунікативної вправності в ситуаціях вербального обговорення, переконування, спростовування чи презентації задля самоактуалізації в професійному середовищі і соціумі в цілому. Наразі від гарантів тієї чи іншої спеціальності часто-густо залежить у ЗВО доля риторики як навчальної дисципліни, що теж робить її вразливою і щороку залежною від персональної позиції конкретного гаранта спеціальності [4].

Риторика, як наука про мистецтво ефективного мовлення та переконливої комунікації, відіграє важливу роль у формуванні різноманітних навичок учнів. Її вивчення в початковій школі є ключовим етапом у підготовці молодших школярів до успішної взаємодії в сучасному світі, науковому знанні та комунікації та сприяє формуванню таких умінь і навичок учнів:

1. Розвиток критичного мислення.

Учні вчаться розрізняти аргументацію, розуміти закриті мотиви та оцінювати достовірність інформації. Це стає важливою навичкою в епоху інформаційного перенасичення, де вміння аналізувати та критично оцінювати різні джерела є ключовим для формування об'єктивного світогляду.

2. Розвиток емоційного інтелекту.

Учні вчаться ефективно висловлювати свої емоції та розуміти емоційний вплив слів на оточуючих. Це робить їх здатними краще розуміти одне одного, вирішувати конфлікти та ускладнення загальної адаптації в соціумі.

Для успішного вивчення риторики в початковій школі важливо використовувати активні методи для зацікавлення. Драматичні ігри, обговорення та публічні виступи допомагають учням засвоїти теоретичні концепції на практиці. Задачі та вправи повинні сприяти розвитку навичок переконливого мовлення та вміння конструктивно обговорювати ідеї.

3. Формування вміння висловлюватися перед групою.

У початкових класах важливо створювати ситуацію, де учні можуть висловлювати свої думки перед класом. Це може бути у формі коротких презентацій, розповідей чи навіть імпровізаційних вправ. Такі активності розвивають впевненість у власних можливостях та формують навички публічного виступу.

4. Розвиток елементарних аргументаційних навичок.

Вивчення риторики в початковій школі допомагає учням розвивати мовленнєві навички, які є необхідними для успішного спілкування та обґрунтування власних думок. Розуміння основ риторики дозволяє учням чітко формулювати свої думки, правильно висловлювати їх та переконливо доводити свою точку зору.

Основи риторики в початкових класах також включають розвиток елементарних аргументаційних навичок. Учні повинні вміти виражати свою думку, аргументувати її та слухати інші думки, висловлюючи свої контраргументи. Це сприяє формуванню критичного мислення та розумінню взаємодії в команді.

5. Вивчення основ комунікації та словесної грамотності.

Учням треба розуміти, як будувати зв'язне висловлювання, використовуючи різноманітні мовні засоби. Важливо розвивати в них вміння правильно використовувати мовні структури для чіткого та переконливого висловлення своїх ідей.

6. Гра у рольові ігри та драматичне мистецтво.

Ще одним ефективним методом вивчення риторики в початкових класах є використання ігор та ролі драматичного мистецтва. Граючи в інші ролі чи створюючи міні-вистави, учні розвивають навички виразного мовлення, жестів та міміки, що є метою для створення ефективного і виразного виступу.

7. Врахування індивідуальних особливостей.

Кожен учень має свої сильні та слабкі сторони у мовленні, тому вчителю важливо створювати різноманітні завдання та правильно, щоб кожен учень міг розвинути свої навички на власному рівні.

Вивчення риторики в початковій школі є кроком у формуванні комунікативної культури та підготовці учнів до активної участі в суспільстві. Розвиток мовленнєвих навичок, критичного мислення та емоційного інтелекту робить учнів більш компетентними та сприятливими адаптуватися до вимог сучасного світу. Риторика, як мистецтво ефективного мовлення та переконливої комунікації, займає важливе місце в сучасній освіті, особливо в початкових класах. Вивчення основ риторики в цьому віковому періоді розвиток бажанням не тільки розвивати мовленнєві навички учнів, але й формувати в них здатність ефективно взаємодіяти та виражати свої думки.

Вивчення основ риторики в початкових класах відкриває двері у світ ефективного спілкування та переконливої комунікації для молодших школярів. Розвиваючи мовленнєві та аргументаційні навички, вчителі створюють основу для подальшого дослідження риторики в початковій школі, яка є важливим напрямком у сучасній освітній науці.

Список використаних джерел

1. Онуфрієнко Г.С. Термін комунікація в поняттєвому вимірі й лінгвістичному контексті. Вісник Національного університету "Львівська політехніка". Видавництво Львівської політехніки, 2010. Вип. 675: Проблеми української термінології. С. 154–160.

2. Ораторське мистецтво: навч.-метод. посіб./ авт.-уклад.: І. М. Плотницька, О. П. Левченко, З. Ф. Кудрявцева та ін.; за ред. І. М. Плотницької, О. П. Левченко. 2-ге вид., стер. К.: НАДУ, 2011. 128 с

3. Риторика: підручник / З. Й. Куньч, Г. П. Городиловська, І. Д. Шмілик. 2-е вид., допов. Львів: Львівська політехніка, 2018. 496 с.

4. Ткаченко Л. П. Сучасні аспекти дослідження риторики. Теорія і методика навчання: проблеми та пошуки: зб. наук. пр. Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди. Харків: ХНПУ, 2019. Вип. 16. С. 120–131.

5. Щербакова О.А. Риторикознавча компонента у новітніх дослідження вищої освіти. Вища освіта України : теорет. та наук.-метод. часопис, № 3. Київ : Ін-т вищої освіти НАПН України. 2014. С. 89–96